

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D2/1/I.S.-99/5 (Devralma)

Karar Sayısı : 00-16/160-82

Karar Tarihi : 02.05.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Sadık KUTLU, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Ilgaz SARIOĞLU, Ali DEMİRÖZ, Arif Ogün SARI

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Cisco Systems Inc. adına Av. Tolga KARATAŞ
La Martine Cad. No:10, 80090
Taksim/İSTANBUL
- IBM Corporation adına Av. Gülsar Türkeri
Sağlamfikir Sk., Yüksel Çağlar İş Merkezi,
No:15, Esentepe/İSTANBUL,

D- TARAFLAR: - Cisco Systems Inc.
170 West Tasman Drive, San Jose, Ca 95134 A.B.D.
- International Business Machines Corporation
1 New Orchard Road, Armonk, NY 10504 A.B.D.

E- DOSYA KONUSU: IBM'in bazı veri ağı ürünlerine ilişkin fikri mülkiyet haklarının Cisco Systems Inc tarafından satın alınması işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 17.11.1999 tarih, 3768 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7 nci maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen, 02.12.1999 tarih, D2/1/I.S.-99/5 sayılı Ön İnceleme Raporu, 08.12.1999 tarih, 99-56/600-382 sayılı Kurul kararı ile 4054 sayılı Rekabetin korunması Hakkında Kanun'un 10/2. maddesi uyarınca nihai incelemeye alınmıştır.

Söz konusu karar uyarınca, düzenlenen 14.04.2000 tarih, D2/2/I.S.-00/1 sayılı Nihai İnceleme Raporu, 01.05.2000 tarih, REK.0.06.00.00/18 sayılı Başkanlık önergesi ile 00-16 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ : IBM'in routing ve switching ürünlerindeki fikri mülkiyet haklarına ilişkin 144 ABD patenti ve henüz beklemede olan 58 ABD patent başvurusunu kapsayan hakları Cisco'ya devrini içeren işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinde yasaklandığı üzere ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı ve dolayısıyla söz konusu devralma işlemine izin verilmesinde sakınca bulunmadığı düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Cisco tarafından fikri mülkiyet hakları devralınacak olan ürünler, switchler (anahtarlar) ve routerlardır (yönlendiriciler). Veri iletiminde kullanılan bu ürünler aynı zamanda Cisco tarafından da üretilmektedir. Veri iletimi, veri ağları aracılığıyla sağlanmakta ve son yıllarda teknolojisi sürekli yenilenmektedir. İşleme konu ürünler veri ağı ekipmanlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bir veri ağı, aktif ve pasif unsurlardan oluşmaktadır. Pasif unsurlar veri ağının fiziksel altyapısını (kablolama) oluşturmaktadır. Aktif unsurlar ise verileri bu hatlar üzerinde yönlendirmekte ve en kısa yoldan istenilen adrese ulaşmasını sağlamaktadır. Veri ağının aktif unsurları şu ürünlerden oluşmaktadır: NIC, hub, switch, router, RAS ve modem. Aktif unsurlar içerisinde switch ve routerların toplam payı %50'yi geçmektedir. Aktif ve pasif unsurların birbirlerinin yerine kullanılması mümkün değildir.

İşlemin değerlendirilmesinde esas alınacak ürün pazarlarının belirlenmesinde, yeni teknolojik gelişmelerle ürünlerin fonksiyonlarının birbirine yaklaştığı görülse de, halihazırda bu ürünlerin birbirleriyle ikame edilemediği gözönüne alınarak ürün bazında bir pazar tanımı yapılmış; "router pazarı" ve "switch pazarı" olarak iki ayrı ürün pazarı esas alınmıştır.

Coğrafi Pazar: IBM ve Cisco ürünlerinin tüm Türkiye'de satıldığı ve söz konusu devralma işleminin Türkiye pazarını tümünü etkileyeceği düşünüldüğünden ilgili coğrafi pazar, Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Türkiye switch pazarı 1998 yılı itibariyle 17'den fazla teşebbüsün faaliyet gösterdiği, 4 firma yoğunlaşma oranının (CR4) %66,9 olduğu sıkı oligopolistik bir yapıya sahiptir. Bu pazarda, taraflardan Cisco % ...'lik pazar payı ile lider konumda iken, IBM ise nispeten oldukça düşük olan %...'luk bir paya sahiptir. Cisco, her ne kadar ilgili pazarın lideri konumunda ise de, mevcut pazar yapısı dahilinde hakim durumda olduğu iddia edilememektedir. Söz konusu devralma işlemine izin verilmesi

durumunda, IBM pazardan çekilirken, Cisco'nun pazar payı %26,6 olacak; CR4 ise % 68,8'e yükselecektir. Dolayısıyla, söz konusu devralma işlemi nedeniyle switch pazarında hem Cisco'nun pazar payında hem de ilgili pazarın yoğunlaşma oranında meydana gelecek artışın, pazardaki rekabeti olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmemektedir.

Türkiye router pazarı ise 1998 yılı itibariyle 11'den fazla teşebbüsün faaliyet gösterdiği, 4 firma yoğunlaşma oranının (CR4) ise %86,6 olduğu sıkı oligopolistik bir yapıya sahiptir. Bu pazarda, taraflardan Cisco % ...'lik pazar payı ile lider konumda iken, IBM ise nispeten düşük olan %...'lük bir paya sahiptir. Ancak, IBM %...'lük payı ile pazarın üçüncü büyük teşebbüsü konumundadır. Devralma sonrasında IBM'in pazardan çekilmesiyle Cisco'nun pazar payının %70,5'e çıkacağı ve CR4'ün ise % 89,7'e yükseleceği görülmektedir. Yapılan analizler ilgili işlemin, hali hazırda yüksek bir yoğunlaşma oranına sahip olan router pazarının biraz daha yoğunlaşmasına ve Cisco'nun lider konumunun ise biraz daha güçlenmesine neden olacağını göstermektedir.

Cisco'nun işlem öncesi ve sonrası router pazarındaki pazar payları hakim durumda olduğuna işaret etse de, bir teşebbüsün pazar payı, ilgili pazardaki hakim durumu için önemli bir gösterge olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Bu nedenle, pazarın gösterdiği özelliklerin tümünün birarada değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu noktada pazara giriş engelleri ve potansiyel rekabet hakim durumun tespitinde dikkate alınması gereken önemli bir unsurdur. Paylar ve yoğunlaşma oranları açısından incelendiğinde pazar sıkı oligopolistik bir yapı sergilese de, pazara giriş ve çıkış engellerinin olmaması faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar davranışlarını etkileyebilmektedir.

Network (ağ) sektörü her yıl ortalama %30-40 oranında büyümektedir ve bu büyümenin artarak devam edeceği tahmin edilmektedir. Sektörün bu kadar hızlı büyümesi yeni girişleri teşvik etmektedir. Bu ürünlerin yüksek teknolojiye sahip olması herhangi bir giriş engeli yaratmamakta, tam aksine sektördeki yeniliklerin çoğunlukla esnek yapıda belirli alanlarda yoğunlaşmış küçük oyuncular tarafından yapıldığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra bu ürünlerde müşterilerin davranışları da pazara yeni girişleri teşvik etmektedir. Pazardaki alıcılar herşeyden önce aldıkları aktif ürünlerde belirli standart özellikler aramakta ve üreticiler de bu standartlara göre üretim yapmakta bu da pazara girişte patent ve lisansların önemini azaltmaktadır. Bir diğer teşvik edici sebep de alıcıların bu ürünleri farklı satıcılardan temin etme yoluna gitmeleridir. Hızla büyümekte olan sektör yeni teşebbüsleri bu alana çekmekte ve yeni oyuncular da bu pazarda kendilerine yer bulabilmektedir.

Ayrıca, bilgi teknolojileri alanında son yıllarda önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bilgi ve hizmetlere erişim ihtiyacının artmasıyla birlikte, birçok kuruluş, mevcut dağınık ağlarını tek bir çoklu hizmet ağına dönüştürme arayışına

girmişlerdir. Bu nedenle, geleneksel ses ekipmanı üreticisi olan şirketler tüm trafiği taşıyacak bir ağ ile, bir yandan müşterilerine geniş yelpazede hizmetler sunarken diğer yandan maliyet tasarruflarını müşterilerine yansıtmayı amaçlamaktadırlar. Veri, ses ve görüntü iletişiminin bütünleşmesi, müşterilerin maliyetlerden önemli ölçüde tasarruf etmelerini ve aynı zamanda çoklu hizmet ağı üzerinden Web TV, Ağ Ticareti, E-posta, Sanal Özel Ağlar, İnternet üzerinden ses, uzaktan öğrenim/öğretim ve desktop toplantılar ve tıbbi görüntüleme gibi yenilikçi uygulamalardan yararlanmalarını sağlayacaktır.

Bu eğilime uygun olarak telefon ekipmanı sağlayıcıları, bilgisayar ağı teknolojisine hem dahili araştırma ve geliştirme yoluyla hem de devralma yoluyla büyük yatırımlar gerçekleştirmektedirler. Bu alanda yakın geçmişte önemli devralmalar gerçekleşmiştir. Bu nedenle, sektörde global çapta bir rekabet yaşanmakta ve Nortel, Ericsson, Alcatel, Motorola, Siemens gibi klasik telekomünikasyon ekipmanı sağlayıcılarının devralmalar yoluyla bu rekabeti daha da artıracığı ve Cisco'nun bu büyük şirketler karşısında rekabet gücünün azalacağı beklenmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, IBM'in routing ve switching ürünlerindeki fikri mülkiyet haklarının Cisco'ya devri işleminin ilgili ürün pazarlarındaki yoğunlaşmayı ve Cisco'nun router pazarındaki payını artırmasının rekabetin önemli ölçüde azalması sonucunu doğurmayacağı; dolayısıyla, ilgili pazarlarda devralma işlemi sonucunda Kanun'un 7 nci maddesine aykırı bir durumun ortaya çıkmayacağı kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında; Cisco ile IBM arasında akdedilen, IBM'in routing ve switching ürünlerindeki fikri mülkiyet haklarına ilişkin 144 ABD patenti ve henüz beklemede olan 58 ABD patent başvurusunu kapsayan devralma işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinde yasaklandığı üzere router ve switch pazarlarında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı ve dolayısıyla söz konusu devralma işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.